



REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO  
**GJYKATA KUSHTETUESE**  
**USTAVNI SUD**  
**CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, dana 23. marta 2023. godine  
Br. ref.:RK 2142/23

## **REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI**

u

**slučaju br. KI89/22**

Podnosilac

**Xhelal Plakolli**

**Ocena ustavnosti**

**presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 88/22 od 21. marta 2022. godine**

**USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO**

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica  
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika  
Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, sudija  
Safet Hoxha, sudija  
Radomir Laban, sudija  
Remzije Istrefi-Peci, sudija  
Nexhmi Rexhepi, sudija, i  
Enver Peci, sudija

### **Podnosilac zahteva**

1. Zahtev je podneo Xhelal Plakolli sa prebivalištem u opštini Priština (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Jeton Osmani, advokat iz opštine Priština.

## **Osporena odluka**

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Pml. br. 88/22] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 21. marta 2022. godine u vezi sa presudom [PA1. br. 561/2021] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 4. novembra 2021. godine i presudom [P. br. 1239/2019] Osnovnog suda u Uroševcu (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 23. aprila 2021. godine.

## **Predmetna stvar**

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] Ustava u vezi sa članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP, članom 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] Ustava u vezi sa članom 7. (Kažnjavanje samo na osnovu zakona) EKLJP, članovima 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava, kao i povrede članova 9, 10. i 11. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.
4. Podnosilac zahteva pred Sudom traži uvođenje privremene mere, odnosno traži odlaganje izvršenja njegove kazne.

## **Pravni osnov**

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka), 27. (Privremene mere) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) i 56. (Zahtev za uvođenje privremenih mera) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

## **Postupak pred Ustavnim sudom**

6. Dana 21. juna 2022. godine, podnosilac zahteva je dostavio svoj zahtev putem pošte, koji je Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) primio 22. juna 2022. godine.
7. Dana 23. juna 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR.KI89/22] imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).
8. Dana 30. juna 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da dostavi kopiju presude [Pml. br. 88/22] Vrhovnog suda od 21. marta 2022. godine i punomoćje pravnog zastupnika pred Sudom. Istog dana je Vrhovnom sudu poslata kopija zahteva.
9. Dana 14. jula 2022. godine, Sud je primio od podnosioca zahteva kopiju presude [Pml. br. 88/22] od 21. marta 2022. godine i punomoćje pravnog zastupnika.

10. Dana 15. novembra 2022. godine, Sud je primio od podnosioca zahteva dopis - urgenciju kojom je ponovio zahtev pred Sudom da odredi privremenu meru kojom će bi se odložilo izvršenje presude [Pml. br. 88/22] od 21. marta 2022. godine do meritornog rešavanja predmeta, "*...jer je to neophodno kako bi se izbegao rizik da podnosilac ovog zahteva bude upućen na izdržavanje kazne i da mu se time prićini nepopravljiva šteta uskraćivanjem njegove slobode, a javni interes je da štiti naše građane od proizvoljnog zatvaranja*".
11. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo i tom prilikom je otpočeo njegov mandat u Sudu.
12. Dana 7. marta 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

### **Pregled činjenica**

13. Iz spisa predmeta proizilazi da je Osnovno tužilaštvo u Uroševcu, dana 7. novembra 2016. godine, podiglo optužnicu protiv podnosioca zahteva, zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo prevare propisano stavom 2. člana 335. Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK). Podnosilac zahteva je u suštini bio optužen da je on, nakon što je dana 10. novembra 2011. godine ovlašćen od strane B.L. da u njegovo ime preduzme sve radnje radi prodaje imovine koja se nalazi na katastarskoj parceli br. 945/1, posedovni list br. UL-72217092-02192 KZ-Uroševac, u površini od 214 m<sup>2</sup> (u daljem tekstu: imovina br. 945/1), prodao tu imovinu ugovorom o kupoprodaji dana 4. januara 2012. godine, a sredstva ostvarena tom prodajom nije predao licu B.L., po dogovoru.
14. Dana 30. maja 2019. godine, Osnovni sud je presudom [P. br. 1077/2016] oglosio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnog dela prevare predviđenog stavom 2. člana 335. (Prevara) KZRK-a i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i na novčanu kaznu u iznosu od 1000 (hiljadu) evra. Takođe, Osnovni sud je oštećenog B.L. radi ostvarivanja imovinskopravnog zahteva uputio na građansku parnicu.
15. Dana 21. juna 2019. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnoj sankciji. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi naveo da je "*Pravna kvalifikacija protiv njega pogrešna i neodrživa*".
16. Dana 10. septembra 2019. godine, Apelacioni sud je rešenjem [PA1. br. 895/2019] poništio presudu [P. br. 1077/2016] Osnovnog suda od 30. maja 2019. godine i vratio predmet na ponovno suđenje. U obrazloženju svog rešenja, Apelacioni sud je naveo da je izreka presude Osnovnog suda protivrećna sama sebi kao i obrazloženju presude. Apelacioni sud je dalje naveo da prvostepeni sud u obrazloženju svoje presude nije jasno i potpuno izneo činjenice koje smatra i razloge zašto ih smatra utvrđenim ili neutvrđenim, i u tom pravcu je prvostepeni sud bio dužan da oceni dokaze svaki zasebno, njihovu tačnost i razloge na koje se oslonio prilikom rešavanja predmeta u pogledu utvrđivanja postojanja ili nepostojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti optuženog. Takođe, Apelacioni sud je dodao da Osnovni sud nije precizirao inkriminišuće radnje podnosioca zahteva.
17. Dana 23. aprila 2021. godine, Osnovni sud je u postupku ponovnog suđenja presudom [P. br. 1239/2019] oglosio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnog dela prevare predviđenog stavom 2. člana 335. KZRK-a, i osudio ga na kaznu zatvora u trajanju od 10

(deset) meseci i novčanu kaznu u iznosu od 1000 (hiljadu) evra. Nakon analize dokaza i saslušanja stranaka u postupku, kao i iskaza svedoka, Osnovni sud je utvrdio da u radnjama podnosioca zahteva postoje elementi izvršenja krivičnog dela za koje je optužen. Takođe, Osnovni sud je oštećenog B.L. radi ostvarivanja imovinskopravnog zahteva uputio na građansku parnicu.

18. Iz presude [P. br. 1239/2019] Osnovnog suda od 23. aprila 2021. godine, proizilazi:
- 1) da je na ime realizacije ugovora o kupoprodaji za gore navedenu imovinu, kupac D.R. izmirio prvu ratu podnosiocu zahteva u iznosu od 12.000 (dvanaest hiljada) evra u gotovini i još 10.000 (deset hiljada) evra tako što mu je dao vozilo tipa Opel Vectra, što je u zbiru jednako iznosu 20.000 (dvadeset hiljada) evra, dok je 8. maja 2012. i 10. maja 2012. godine, drugu ratu izmirio bankarskim transferom u ukupnoj vrednosti od 20.000 (dvadeset hiljada) evra;
  - 2) da je imovinu br. 945/1 uzurpirao F.A., tako da je podnosilac zahteva, dana 11. maja 2012. godine, preko banke prebacio F.A. iznos od 6.000 (šest hiljada) evra na ime oslobađanja imovine, a takođe, iz istog razloga, kupac D.R. je preko banke prebacio F.A. iznose od: 3.000 (tri hiljade) evra, dana 21. maja 2012. godine, odnosno 1.000 (hiljadu) evra, dana 2. juna 2012. godine;
  - 3) da je 25. novembra 2014. godine, u prisustvu svedoka R.S., podnosilac zahteva zaključio sporazum na određeno vreme sa B.L. tako da mu izmiri obavezu najkasnije do 30. marta 2015. godine, koji nije realizovan.
19. Dana 1. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv prvostepene presude, zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, povrede krivičnog zakona, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i odluke o krivičnoj sankciji.
20. Dana 5. novembra 2021. godine, Apelacioni sud je presudom [PA1. br. 561/2021] odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio u celosti presudu [P. br. 1239/2019] Osnovnog suda od 23. aprila 2021. godine.
21. Neutvrđenog datuma, protiv presude [P. br. 1239/2019] Osnovnog suda od 23. aprila 2021. godine i presude [PA1. br. 561/2021] Apelacionog suda od 5. novembra 2021. godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, navodeći da je došlo do povrede odredaba krivičnog postupka i povrede krivičnog zakona. Podnosilac zahteva je u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti u suštini naveo da se u njegovim radnjama ne stiču elementi krivičnog dela za koje je optužen.
22. Dana 21. marta 2022. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom [Pml. br. 88/2022] delimično usvojio zahtev za zaštitu zakonitosti u odnosu na pravnu kvalifikaciju krivičnog dela i odluku o kazni. Vrhovni sud je smatrao da su se u radnjama podnosioca zahteva stekli elementi izvršenja krivičnog dela "zloupotreba poverenja" predviđenog stavom 1. člana 269. (Zloupotreba poverenja) KZRK-a i izrekao mu kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) meseci. Vrhovni sud je u obrazloženju svoje presude smatrao da su nižestepeni sudovi izneli jasan pregled u vezi sa slučajem, ali je Vrhovni sud ocenio da u konkretnom slučaju nije argumentovan suštinski element krivičnog dela prevare, odnosno, "dovođenje u zabludu oštećenog i koje su lažne činjenice koje je predočio, pa je iz tog razloga ovaj sud izvršio prekvalifikaciju pravne kvalifikacije krivičnog dela". Što se tiče odluke o kazni, Vrhovni sud je, nakon prekvalifikacije krivičnog dela za koje je kao kazna predviđena kazna zatvora ili novčana kazna, ukinuo novčanu kaznu za podnosioca zahteva i potvrdio preostali deo kazne, odnosno kaznu zatvora za podnosioca zahteva u trajanju od 10 (deset) meseci i

upućivanje oštećenog B.L. radi ostvarivanja imovinskopravnog zahteva na građansku parnicu.

### Navodi podnosioca zahteva

23. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim presudom povređena njegova prava zagarantovana članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP, članom 32. [Pravo na pravno sredstvo] u vezi sa članom 13. (Pravo na delotvorni pravni lek) EKLJP, članom 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] Ustava u vezi sa članom 7. (Kažnjavanje samo na osnovu zakona) EKLJP i članovima 54. [Sudska zaštita prava] i 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava.
24. Podnosilac zahteva na početku navodi da je presuda Vrhovnog suda “odlučka koja je u vreme kada je doneta i u vreme kada je izrečena kazna zatvora podnosiocu ovog zahteva za izvršenje krivičnog dela zloupotreba poverenja predviđenog članom 269. st. 1. KZRK-a, krivično delo bilo apsolutno zastarelo [...] u vezi sa gore navedenim krivičnim delom imali smo apsolutnu zastarelost i u vreme kada je Osnovni sud u Uroševcu doneo presudu Pbr.1239/2019 od 23.04.2021. godine i ona Apelacionog suda Kosova PA1. br. 561/2021 od 04.11.2021. godine, pa se i ovom smislu i ove odluke moraju smatrati nezakonitim u smislu gore navedenog i nalaza Vrhovnog suda”.
25. Podnosilac zahteva dalje dodaje, “[...] Presuda Vrhovnog suda je bila nepravilna, a Vrhovni sud je prilikom utvrđivanja postojanja krivičnog dela zloupotrebe poverenja predviđenog članom 269. st. 1. KZRK-a trebalo da odbaci u celosti optužnicu Osnovnog suda u Uroševcu i to zbog činjenice da je u vezi sa delom za koje mu je izrečena kazna zatvora nastupila apsolutna zastarelost gore navedenog krivičnog dela u smislu odredbe člana 90. st. 1. tačka 5. i 91. st. 6. PKZK-a (Privremenog krivičnog zakona Kosova) u vezi sa krivičnim delom iz člana 269. st. 1. PKZK-a jer je protekao dvostruki period zastarevanja (apsolutna zabrana krivičnog gonjenja) predviđen za gonjenje krivičnog dela”. Podnosilac zahteva u ovom kontekstu naglašava da “[...] na zastarelost po službenoj dužnosti treba da pazi sam sud prilikom odlučivanja kao i tokom vođenja celokupnog krivičnog postupka”.
26. Što se tiče prekvalifikacije krivičnog dela, podnosilac zahteva takođe dodaje pred Sudom da u toku krivičnog postupka koji je vođen protiv njega, nije imao mogućnost da se brani za krivično delo “zloupotreba poverenja” jer je njegova odbrana bila određena za krivično delo “prevare” i da u ovom slučaju tvrdi povredu načela jednakosti oružja jer se, kako navodi, ovo načelo “izražava u pravu stranaka da imaju saznanja i da komentarišu predočene dokaze ili podnete primedbe u bilo kom trenutku i u svakoj fazi suđenja, a što je u konkretnom slučaju nedostajalo”. S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da je povređen i član 32. [Pravo na pravno sredstvo] jer mu je, prema njegovim rečima, uskraćeno pravo na žalbu u slučaju prekvalifikacije krivičnog dela.
27. Takođe, podnosilac zahteva navodi: “Kako Vrhovni sud tako i Apelacioni sud su odlučivali o predmetima koji su slični predmetu tužioca tako što su ih menjali, u kom slučaju su redovni sudovi zauzimali različite stavove za predmete koji su slični predmetu podnosioca ovog zahteva i time stvorili i pravnu nesigurnost, tako da su i u ovom smislu doveli osuđenog u neravnopravan položaj pred zakonom u smislu člana 24. Ustava Kosova jer su svi jednaki pred zakonom i svako uživa pravo na jednaku pravnu zaštitu, bez diskriminacije”.

## **Zahtev za uvođenje privremene mere**

28. Podnosilac je u svom zahtevu pred Sudom tražio od Suda da uvede privremenu meru sa sledećim obrazloženjem: "Osnovni sud u Uroševcu je već izdao nalog za izvršenje pobijane odluke, nalogom ED. br. 36/2022 od 08.06.2022. godine i pošto podnosilac ovog zahteva smatra da se radi o presudi kojom je isti osuđen na kaznu zatvora za izvršenje ovog krivičnog dela koje je u vreme suđenja bilo apsolutno zastarelo, smatramo da je više nego neophodno da se izvršenje ove presude obustavi dok ovaj Sud ne odluči o ustavnosti i zakonitosti presude Vrhovnog suda Pml. br. 88/2022 od 21.03.2022. godine".
29. Dana 15. novembra 2022. godine, podnosilac zahteva je takođe dostavio Sudu i dopis "URGENCIJA za donošenje odluke o meri obezbeđenja", sa sledećim zahtevom: "[...] tražimo od Ustavnog suda da privremeno uvede PRIVREMENU MERU kojom će obustaviti izvršenje presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br/88/2022 od 21.03.2022. godine jer je to neophodno kako bi se izbegao rizik da podnosilac ovog zahteva bude upućen na izdržavanje kazne i da mu se time pričini nepopravljiva šteta uskraćivanjem njegove slobode, a javni interes je da štiti naše građane od proizvoljnog zatvaranja".

## **Relevantne ustavne i zakonske odredbe**

### **USTAV REPUBLIKE KOSOVO**

#### **Član 3.**

#### **[Jednakost pred zakonom]**

*"1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.*

*2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika".*

#### **Član 29.**

#### **[Pravo na slobodu i sigurnost]**

*"1. Svakome se garantuje pravo na slobodu i sigurnost. Niko ne može biti lišen slobode izuzev zakonom predviđenih slučajeva i na osnovu odluke nadležnog suda, i to:*

*(1) nakon objavljivanja kazne zatvorom zbog krivičnog dela;*

*(2) zbog opravdane sumnje da je lice izvršilo krivično delo, samo onda kada se lišavanje slobode smatra neophodnim za sprečavanje vršenja krivičnog dela i samo na veoma kratak period pre suđenja, na zakonom propisan način;*

*[...]*

*2. Lice lišeno slobode se odmah, na njegovom maternjem jeziku ili jeziku koje ona/on razume, obaveštava o razlogu hapšenja. Pismeno obaveštenje o razlozima hapšenja, se podnosi što je pre moguće. Svako lice koje je lišeno slobode bez sudske odluke se u roku od četrdeset osam (48) sati mora izvesti pred sudiju, koji odlučuje o njegovom/njenom pritvoru ili oslobađanju. Pritvoreno lice ima pravo da mu se sudi bez odlaganja, ili na slobodu do suđenja, osim ako sudija smatra da je lice opasno po zajednicu ili smatra da postoji rizik od njegovog/njenog bekstva pre suđenja.*

3. Lice koje je lišeno slobode, se bez odlaganja treba obavestiti da ima pravo na nedavanje izjave i pravo na zaštitu, po svom izboru, i ima pravo da bez odlaganja obavesti tu osobu po svom izboru.

4. Lice koje je lišeno slobode hapšenjem ili pritvorom, ima pravo na pravnu pomoć, kako bi se ocenila zakonitost hapšenja ili pritvaranja. Odluku će doneti sud u vrlo kratkom roku i ukoliko je hapšenje ili pritvor nezakonito, naređiće se oslobađanje lica”.

### **Član 31.**

#### **[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda. [...]”

### **Član 54.**

#### **[Sudska zaštita prava]**

“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno”.

### **Član 102.**

#### **[Opšta načela sudskog sistema]**

“1. Sudsku vlast u Republici Kosovo sprovode sudovi.

2. Sudska vlast je jedinstvena, nezavisna, pravična, apolitična i nepristrasna, i obezbeđuje jednak pristup sudovima.

3. Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona.

4. Sudije trebaju biti nezavisne i nepristrasne pri obavljanju svojih dužnosti.

5. Garantuje se pravo na sudsku odluku, osim ako je zakonom drugačije određeno. Pravo korišćenja vanrednih pravnih mera, je regulisano zakonom. Zakonom se može odobriti pravo na neposredno podnošenje predmeta Vrhovnom sudu, i u takvim slučajevima nema pravo na žalbu”.

## **EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA**

### **Član 6.**

#### **(Pravo na pravično suđenje)**

“1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde. [...]”

**Član 7.**  
**(Kažnjavanje samo na osnovu zakona)**

*“1. Niko se ne može smatrati krivim za krivično delo izvršeno činjenjem ili nečinjenjem koje, u vreme kada je izvršeno, nije predstavljalo krivično delo po unutrašnjem ili međunarodnom pravu. Isto tako, ne može se izreći stroža kazna od one koja je bila propisana u vreme kada je krivično delo izvršeno. [...]”*

**Član 13.**  
**(Pravo na delotvorni pravni lek)**

*“Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu”.*

**PRIVREMENI KRIVIČNI ZAKON KOSOVA**

**Član 90.**  
**Zastarelost krivičnog gonjenja**

*“(1) Osim ako u ovom Zakonu nije drugačije propisano, krivično gonjenje ne može da započne nakon proteka sledećih rokova:*

*[...]*

*(4) Pet godina od izvršenja krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora duža od tri godine.*

*(5) Tri godine od izvršenja krivičnog dela za dela za koje je zaprećena kazna zatvora duža od jedne godine.*

*[...]*”

**Član 91.**  
**Početak i prekid zastarevanja krivičnog gonjenja**

*“(1) Rok zastarevanja krivičnog gonjenja počinje da teče od dana izvršenja krivičnog dela.*

*(2) Rok zastarevanja ne teče za bilo koje vreme tokom kojeg prema zakonu krivično gonjenje ne može da započne ili da bude nastavljeno.*

*(3) Rok zastarevanja biva prekinut svakom radnjom preduzetom u cilju krivičnog gonjenja za izvršeno krivično delo.*

*(4) Rok zastarevanja takođe biva prekinut i ako izvršilac izvrši neko drugo krivično delo, jednako ili teže nego prethodno krivično delo, pre isteka roka zastarevanja.*

*(5) Posle svakog prekida počinje da teče novi rok zastarevanja.*

*(6) Krivično gonjenje je zabranjeno u svakom slučaju kad protekne dvostruki period zastarevanja (apsolutna zabrana krivičnog gonjenja).”*

**Član 261.**  
**Prevara**

*(1) Ko god, u nameri da steke materijalnu korist za sebe ili drugog, prevari drugo lice ili drži to lice u zabludi lažnim predstavljanjem ili prikrivanjem činjenica i na taj način*



navede to lice da nešto učini ili da se uzdrži od nekog činjenja na štetu svoje ili imovine nekog drugog lica biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Kad je krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana dovelo do štete koja premašuje 15.000 evra, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godina.

#### **Član 269.** **Zloupotreba poverenja**

“(1) Ko god, prilikom zastupanja imovinskih interesa drugog lica ili staranja o njegovoj imovini, ne izvrši svoju dužnost ili zloupotrebi svoja ovlašćenja u nameri da stekne protivpravnu materijalnu korist za sebe ili drugog ili da nanese štetu licu čije imovinske interese zastupa ili čija je imovina pod njegovim staranjem biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Kad krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana izvrši staratelj ili advokat, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od tri meseca do pet godina”.

### **ZAKONIK O KRIVIČNOM POSTUPKU KOSOVA**

#### **Član 407.** **Žalba Vrhovnom sudu na presudu Apelacionog suda**

“1. Protiv presude Apelacionog suda dozvoljena je žalba Vrhovnom sudu Kosova ako je Apelacioni sud preinačio presudu Osnovnog suda kojom je optuženo lice oslobođeno od optužbe i izrekao presudu kojom ga oglašava krivim ili kada presudom Osnovnog suda ili Apelacionog suda je izrečena kazna doživotnog zatvora. [...]”

#### **Član 432.** **Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti**

“1. Protiv pravnosnažne odluke ili zbog povrede odredaba postupka koji je prethodio njenom donošenju, može se nakon konačnog završetka postupka podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u sledećim slučajevima:

1.1. na osnovu povrede krivičnog zakona;

1.2. zbog suštinske povrede odredaba krivičnog postupka shodno članovima 384. stava 1. ovog zakonika; ili

1.3. na osnovu drugih povreda odredaba krivičnog postupka, ako su te povrede uticale na zakonitost sudske odluke.. [...]”

#### **Član 435.** **Razmatranje veća Vrhovnog suda po zahtevu za zaštitu zakonitosti**

“1. O zahtevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Kosova na sednici veća. [...]”

#### **Član 436.** **Koristi optuženog u odnosu na zahtev za zaštitu zakonitosti**

“1. Prilikom odlučivanja o zahtevu za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud Kosova će se ograničiti na ispitivanje onih povreda zakona na koje se podnosilac zahteva poziva u svom zahtevu.

[...]”

**Član 438.**  
**Presuda o zahtevu za zaštitu zakonitosti**

*“1. Ako Vrhovni sud Kosova utvrdi da je zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan, doneće presudu kojom će prema prirodi povrede:*

*1.1. preinačiti konačnu odluku;*

*1.2. ukinuti u celini ili delimično odluku osnovnog suda i odluku višeg suda ili samo odluku višeg suda i predmet vratiti na ponovnu odluku ili narediti da se novi postupak održi pred osnovnim sudom ili višim sudom; i*

*1.3. ograničiti se samo na to da utvrdi povredu zakona. [...]”*

**Član 485.**  
**Konačni oblik i izvršnost odluke**

*“1. Presuda postaje pravosnažna kada se više ne može pobijati žalbom ili kada žalba nije dozvoljena.*

*2. Pravosnažna presuda postaje izvršna od dana dostavljanja, ako za izvršenje ne postoje zakonske smetnje. Ako nije izjavljena žalba ili su se stranke odrekle ili odustale od žalbe, presuda je izvršna istekom roka za žalbu, odnosno od dana odricanja ili odustanka od izjavljene žalbe”.*

**NAČELNI STAV [AG. BR. 314/2012] VRHOVNOG SUDA OD 10.  
SEPTEMBRA 2012. GODINE,  
kojim je utvrđeno:**

**Izvršenje kazne zatvora ne može početi ako je nastupio apsolutni rok zastarelosti; takođe, ne može se nastaviti sa izvršenjem kazne ako je za vreme izdržavanja kazne nastupio apsolutni rok zastarelosti kazne**

*“Ako je zastarelost nastupila pre pravosnažnosti presude, onda treba smatrati da se radi o zastarelosti krivičnog gonjenja.*

*[...]*

*Za utvrđivanje roka zastarelosti uvek je odlučujuća kazna koja je izrečena pravosnažnom presudom a ne naknadne izmene, koje se mogu izvršiti putem amnestije i pomilovanja”.*

**Ocena prihvatljivosti zahteva**

30. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.

31. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

*“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

*[...]*

*7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

32. Takođe, Sud ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio ostale uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni u članovima 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kao i u pravilu 39. Poslovnika, kojima je propisano:

Član 47.  
(Individualni zahtevi)

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.  
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48.  
(Tačnost podneska)

*“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.*

Član 49.  
(Rokovi)

*“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku”.*

33. Što se tiče ispunjenja ovih zahteva, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva: ovlašćena strana; da osporava presudu [Pml. br. 88/22] Vrhovnog suda Kosova od 21. marta 2022. godine; da je precizirao prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređene; da je iscrpeo sva pravna sredstva određena zakonom; kao i da je podneo svoj zahtev u zakonom određenom roku.
34. Pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Stav 2. pravila 39. Poslovnika utvrđuje uslove na osnovu kojih Sud može razmatrati zahtev, uključujući i uslov da zahtev nije očigledno neosnovan. Konkretno, stavom 2. pravila 39. Poslovnika je utvrđeno da:

*“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.*

35. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koje karakteriše “jasno ili očigledno odsustvo povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi; i na kraju, (iv) “haotični ili nategnuti” navodi. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva koji je ocenjen kao “očigledno neosnovan” i specifičnosti četiri gore navedene kategorije navoda

kvalifikovanih kao “očigledno neosnovani”, razvijene kroz sudsku praksu ESLJP-a, Sud je usvojio i u svojoj sudskoj praksi, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI40/20, podnosilac *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; KI163/18, podnosilac *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; KI21/21, podnosilac *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine, KI107/21, podnosilac *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine).

36. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
37. U tom smislu, i na početku, Sud podseća da su okolnosti konkretnog slučaja povezane sa presudom [Pml. br. 88/22] Vrhovnog suda od 21. marta 2022. godine, kojom je Vrhovni sud izmenio pravnu kvalifikaciju krivičnog dela i preinačio odluku o kazni za podnosioca zahteva i tom prilikom prekvalifikovao krivično delo za koje je oglašen krivim od strane redovnih sudova iz krivičnog dela “Prevara” u krivično delo “Zloupotreba poverenja” i ukinuo novčanu kaznu, ostavljajući na snazi samo kaznu zatvora u trajanju od 10 (deset) meseci. Podnosilac zahteva tvrdi da ga je pravnom prekvalifikacijom krivičnog dela, Vrhovni sud osudio za krivično delo za koje je nastupila apsolutna zastarelost u smislu tačke 5. stava 1. člana 90. i stava 6. člana 91. Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK) u vezi sa krivičnim delom “Zloupotreba poverenja” jer je protekao dvostruki period zastarevanja (apsolutna zabrana krivičnog gonjenja) predviđen za gonjenje krivičnog dela, i smatra da mu je zbog prekvalifikacije krivičnog dela od strane Vrhovnog suda uskraćeno pravo na žalbu i iznošenje argumenta protiv krivičnog dela za koje je osuđen i povodom toga tvrdi da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, članova 32. i 54. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP i člana 33. Ustava u vezi sa članom 7. EKLJP. Takođe, podnosilac tvrdi da su Vrhovni i Apelacioni sud zauzeli različite stavove za slične slučajeve, stvarajući pravnu nesigurnost i stavljajući podnosioca zahteva u neravnopravan položaj u smislu člana 24. Ustava.
38. Sud primećuje da je suština navoda podnosioca iznetih u zahtevu povezana sa: i) apsolutnom zastarelošću krivičnog dela za koje je osuđen nakon njegove prekvalifikacije, odnosno, povredom članova 31. i 33. Ustava u vezi sa članovima 6. i 7. EKLJP; ii) njegovom nemogućnošću da se žali i iznosi argumente protiv ovog krivičnog dela, odnosno povredom načela jednakosti oružja i članova 32. i 54. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP; i iii) nedostatkom doslednosti, odnosno razilaženjem u sudskoj praksi Vrhovnog i Apelacionog suda za slične slučajeve, kao i povredom članova 3, 24. i 31. Ustava. Shodno tome, Sud će u nastavku razmotriti pojedinačno ove navode podnosioca zahteva.

*I. Povodom navoda o zastarelosti krivičnog dela, odnosno povredi članova 31. i 33. Ustava u vezi sa članovima 6. i 7. EKLJP*

39. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je osuđen za krivično delo za koje je nastupila apsolutna zastarelost u smislu tačke 5. stava 1. člana 90. i stava 6. člana 91. PZKP-a u vezi sa krivičnim delom “Zloupotreba poverenja” jer je protekao dvostruki period zastarevanja (apsolutna zastarelost krivičnog gonjenja) predviđen za gonjenje krivičnog dela, na koju zastarelost bi Vrhovni sud morao da pazi po službenoj dužnosti. S tim u vezi, podnosilac

zahteva smatra da su mu povređena prava zagantovana članovima 31. i 33. Ustava u vezi sa članovima 6. i 7. EKLJP.

40. Sud primećuje da je suština navoda podnosioca zahteva povezana sa pogrešnom primenom važećih zakona od strane redovnih sudova, odnosno odredbi PKZK-a i ZKPRK-a u vezi sa pravnim institutom zastarelosti.
41. S tim u vezi, Sud smatra da navod podnosioca zahteva da je nastupila apsolutna zastarelost za krivično delo za koje je osuđen, koji je iznet u smislu članova 31. i 33. Ustava u vezi sa članovima 6. i 7. EKLJP spada u kategoriju navoda "četvrtog stepena" jer sadrži pitanja koja se odnose na tumačenje i primenu zakona, odnosno "zakonitost" a ne "ustavnost".
42. Sud je na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njene karakteristike koje su utvrđene u EKLJP, kao i načelo supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, dosledno isticao razliku između "ustavnosti" i "zakonitosti" i naglašavao da nije njegov zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona koje je navodno izvršio redovni sud, osim ako su i u meri u kojoj su takvim greškama mogla biti povređena prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda KI179/18, podnosilac Belgijzar Latifi, rešenje o neprihvatljivosti od 23. jula 2020. godine, stav 68; KI49/19, podnosilac Akcionarsko društvo Limak Kosovo International Airport A.D., "Adem Jashari", rešenje od 31. oktobra 2019. godine, stav 47; KI56/17, podnositeljka Lumturije Murtezaj, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35; i KI154/17 i KI05/18, podnosilac Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas", rešenje o neprihvatljivosti od 12. avgusta 2019. godine, stav 60, i nedavno slučaj KI76/21, podnosilac Qemajl Babuni, rešenje od 10. novembra 2021. godine, stav 34).
43. Sud je takođe dosledno ukazivao da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da on sam ne može ocenjivati zakon koji je opredelio redovni sud da donese određenu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud "četvrtog stepena", čime bi zanemario ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti (vidi, u ovom kontekstu, predmet ESLJP-a García Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference korišćene u toj presudi; i vidi, takođe, slučajeve Suda KI49/19, gore citiran, stav 48; i KI154/17 i KI05/18, gore citiran, stav 61, i nedavno slučaj KI76/21, podnosilac Qemajl Babuni, gore citiran, stav 35).
44. Sud može oceniti pravna tumačenja redovnih sudova u izuzetnim slučajevima i to samo ako su ta tumačenja mogla rezultirati proizvoljnim ili očigledno nerazumnim zaključcima (vidi slučaj Suda KI75/17, podnosilac X, presuda od 30. januara 2018. godine, stav 59).
45. Kada je u pitanju pravni institut zastarelosti, Sud ukazuje na sudsku praksu ESLJP-a, u kojoj se zastarelost definiše kao "[...] zakonsko pravo učinioca da se ne goni krivično ili da mu se ne sudi nakon proteka određenog vremenskog perioda od izvršenja krivičnog dela. Rokovi zastarelosti koji su zajednička karakteristika domaćih pravnih sistema država ugovornica, služe u više svrha, koje obuhvataju obezbeđivanje pravne sigurnosti i konačnosti i sprečavanje povreda prava okrivljenih, koja bi mogla biti povređena ako bi sudovi bili obavezni da odlučuju na osnovu dokaza koji bi mogli postati nepotpuni zbog proteka vremena (vidi predmete ESLJP-a, Coeme i drugi protiv Belgije, 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 i 33210/96, presuda od 22. juna 2000. godine, stav 146, Stubbings i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 22083/93; 22095/93,

presuda od 22. oktobra 1996. godine). Iz sudske prakse ESLJP-a proizilazi da je zastarelost specifična u domaćim pravnim sistemima država ugovornica. Radi ilustracije, u belgijskom krivičnom pravu, klasifikacija krivičnog dela se ne određuje prema kazni koja se primenjuje, već prema stvarno primenjenoj kazni. Datum presude stoga mora biti polazna tačka za određivanje perioda koji mora da protekne pre nego što krivično delo zastari (vidi predmet ESLJP-a *Coeme i drugi protiv Belgije*, gore citiran, stav 147).

46. Sud primećuje da je institut zastarelosti krivičnih dela detaljno uređen u Privremenom krivičnom zakonu Kosova, odnosno u članovima 90. i 91. PKZK-a, koji je bio na snazi u vreme izvršenja krivičnog dela u konkretnom slučaju. Stav 5. člana 90. PKZK-a utvrđuje da se krivično gonjenje ne može preduzeti ako su protekle tri godine od izvršenja krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora duža od jedne godine, dok stav 6. PKZK-a predviđa, *“Krivično gonjenje je zabranjeno u svakom slučaju kad protekne dvostruki period zastarevanja (apsolutna zastarelost krivičnog gonjenja).”*
47. U tom smislu, Sud se poziva na sudsku praksu Vrhovnog suda konsolidovanu u obrazloženju njegovog Načelnog stava [Ag. br. 314/2012] od 10. septembra 2012. godine, u kom je navedeno: *“Za utvrđivanje roka zastarelosti uvek je odlučujuća kazna koja je izrečena pravosnažnom presudom a ne naknadne izmene, koje se mogu izvršiti putem amnestije i pomilovanja”*. Ovim stavom se takođe navodi: *“Ako je zastarelost nastupila pre pravosnažnosti presude, onda treba smatrati da se radi o zastarelosti krivičnog gonjenja”*.
48. Na drugoj strani, član 485. (Konačni oblik i izvršenost odluke) Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosovo (u daljem tekstu: ZKPRK) utvrđuje da: *“Presuda postaje pravosnažna kada se više ne može pobijati žalbom ili kada žalba nije dozvoljena”*. Takođe, član 432. (Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti) ZKPRK-a utvrđuje da se protiv pravosnažne odluke ili protiv sudske odluke koji je prethodio donošenju takve odluke, nakon konačnog završetka krivičnog postupka može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti u slučajevima koji su precizirani tim članom.
49. Sud podseća da je u okolnostima konkretnog slučaja podnosilac zahteva podneo vanredno pravno sredstvo Vrhovnom sudu, odnosno zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude [PA1. br. 561/2021] Apelacionog suda od 4. novembra 2021. godine, a ta odluka je pravosnažna. Kao rezultat toga, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 88/22] od 21. marta 2022. godine, prekvalifikovao krivično delo za koje je podnosilac zahteva osuđen, odnosno preinačio njegovu kaznu sa krivičnog dela *“Prevara”*, propisanog članom 261. PKZK-a na krivično delo *“Zloupotreba poverenja”*, propisano članom 269. istog zakona.
50. U tom smislu, Sud ukazuje na odredbe ZKPRK-a, odnosno stav 1. njegovog člana 438. (Presuda o zahtevu za zaštitu zakonitosti) koji utvrđuje sledeće: *“1. Ako Vrhovni sud Kosova utvrdi da je zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan, doneće presudu kojom će prema prirodi povrede: 1.1. preinačiti konačnu odluku; 1.2. ukinuti u celini ili delimično odluku osnovnog suda i odluku višeg suda ili samo odluku višeg suda i predmet vratiti na ponovnu odluku ili narediti da se novi postupak održi pred osnovnim sudom ili višim sudom; i 1.3. ograničiti se samo na to da utvrdi povredu zakona.. [...]”*. Kao rezultat toga, Sud utvrđuje da Vrhovni sud u postupku razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti ima nadležnost da preinači pravosnažnu odluku, a samim tim i da prekvalifikuje krivično delo.
51. U tom kontekstu, Sud primećuje da se u slučaju podnosioca zahteva pravosnažnom odlukom smatra presuda [PA1. br. 561/2021] Apelacionog suda od 4. novembra 2021. godine i da je Vrhovni sud povodom vanrednog pravnog sredstva izmenio samo kvalifikaciju krivičnog

dela, tako što je prekvalifikovao krivično delo u korist podnosioca zahteva, odnosno iz krivičnog dela "Prevara", za koje je zaprećena kazna zatvora do 5 (pet) godina, u krivično delo "Zloupotreba poverenja", za koje je zaprećena kazna zatvora do 3 (tri) godine, i ukinuo novčanu kaznu.

52. Sud dalje smatra da je Vrhovni sud za prekvalifikaciju krivičnog dela pružio relevantno obrazloženje kako sledi: "[...] zaključci dva nižestepena suda u vezi sa izvedenim dokazima koji se odnose na primenu krivičnog zakona nisu pravilni i iz tog razloga, stavove ovih sudova u vezi sa pravnom kvalifikacijom krivičnog dela Vrhovni sud Kosova nije uvažio zbog činjenice da u konkretnom slučaju nije argumentovan suštinski element krivičnog dela prevare – dovodenje u zabludu oštećenog i koje su bile lažne činjenice koje je on predočio, pa je iz tog razloga ovaj sud prekvalifikovao pravnu kvalifikaciju krivičnog dela, kao što je opisano u izreci ove presude".
53. Takođe, Sud naglašava da na osnovu stava 1. člana 435. (Razmatranje veća Vrhovnog suda po zahtevu za zaštitu zakonitosti) ZKPRK-a u vezi sa stavom 1. člana 436. (Koristi optuženog u odnosu na zahtev za zaštitu zakonitosti) ZKPRK-a, Vrhovni sud o zahtevu za zaštitu zakonitosti odlučuje na sednici veća i ograničava se samo na ispitivanje onih povreda zakona na koje se podnosilac zahteva poziva u svom zahtevu.
54. Sud primećuje da prema važećim zakonskim odredbama, krivično gonjenje za krivično delo može zastareti samo do trenutka pravosnažnosti odluke i iz tog razloga utvrđuje da nije dužnost Vrhovnog suda da utvrđuje zastarelost u ovim okolnostima jer isti ima ograničenu nadležnost u stvarima koje razmatra, odnosno u ispitivanju povreda zakona na koje se podnosilac zahteva poziva. S tim u vezi, Sud naglašava da je u trenutku kada je odluka postala pravosnažna, odnosno u postupku pred Apelacionim sudom, isti sud osudio podnosioca zahteva za drugo krivično delo, za koje krivično gonjenje nije zastarelo. Prema tome, u konkretnom slučaju se ne može dokazati da postoji proizvoljnost u primeni zakona od strane redovnih sudova. Pored toga, Sud smatra da je podnosilac zahteva, prekvalifikacijom krivičnog dela u njegovu korist, ostvario koristi.
55. U zaključku, Sud primećuje da podnosilac u svom zahtevu nije uspeo da dokaže i potkrepi svoj navod da je Vrhovni sud prilikom tumačenja i primene materijalnog prava povredio član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP i član 33. Ustava u vezi sa članom 7. EKLJP.
56. Shodno tome, Sud zaključuje da navodi podnosioca zahteva o zastarelosti krivičnog dela za koje je osuđen, odnosno o povredi njegovih prava zagarantovanih članovima 31. i 33. Ustava u vezi sa članovima 6. i 7. EKLJP predstavljaju navode koji spadaju u kategoriju navoda "četvrtog stepena" i da su ovi navodi podnosioca zahteva, kao takvi, očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu 2. pravila 39. Poslovnika.

*II. Povodom navoda o povredi načela jednakosti oružja i članova 32. i 54. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP*

57. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi pred Sudom da u toku krivičnog postupka koji se vodio protiv njega, nije imao mogućnosti da se brani za krivično delo "zloupotreba poverenja" jer je njegova odbrana bila određena za krivično delo "prevara" i da povodom toga tvrdi da je došlo do povrede načela jednakosti oružja zbog toga što se, kako navodi, ovo načelo "izražava u pravu stranaka da imaju saznanja i da komentarišu predočene dokaze ili podnete primeđbe u bilo kom trenutku i u svakoj fazi suđenja, a što je u konkretnom slučaju nedostajalo". S tim u vezi, podnosilac zahteva dodaje da su povređeni i članovi 32. [Pravo na

pravno sredstvo] i 54 [Sudska zaštita prava] zbog toga što mu je, prema njegovim rečima, uskraćeno pravo na žalbu u slučaju prekvalifikacije krivičnog dela.

58. Povodom navoda o povredi načela jednakosti oružja, Sud na početku ukazuje da prema sudskoj praksi ESLJP-a, član 6. EKLJP obavezuje sudove da na propisan način ispituju podneske, argumente i dokaze koje su iznele stranke i da bez prejudiciranja procene da li su oni relevantni i značajni za njihovu odluku (vidi predmet ESLJP-a *Kraska protiv Švajcarske*, br. 13942/88, presuda od 19. aprila 1993. godine, stav 30).
59. Takva se obaveza za sudove ostvaruje, između ostalog, primenom načela jednakosti oružja i načela kontradiktornosti tokom glavnog pretresa. U tom smislu, ESLJP je naglasio da je načelo jednakosti oružja suštinski element šireg koncepta pravičnog i nepristrasnog suđenja i usko je povezano sa načelom procesne kontradiktornosti (vidi predmet ESLJP-a *Regner protiv Češke Republike*, br. 35289/11, presuda od 19. septembra 2017. godine, stav 146).
60. U sudskoj praksi ESLJP-a, koje se dosledno pridržavao i Ustavni sud, neprekidno se naglašava da načelo jednakosti oružja zahteva “pravičnu ravnotežu između stranaka”, pri čemu svakoj stranci mora biti pružena razumna mogućnost da iznese svoj slučaj pod uslovima koji je ne dovode u podređeni položaj, odnosno u značajno nepovoljniji položaj u odnosu na suprotnu stranu (vidi predmete ESLJP-a, *Yvon protiv Francuske*, br. 44962/98, presuda od 24. jula 2003. godine, stav 31 i *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije*, br. 14448/88, presuda od 27. oktobra 1993. godine, stav 33, *Feldbrugge protiv Holandije*, presuda od 7. jula 1987. godine, stav 44, predmete *Ofrer i Hopfinger protiv Austrije*, br. 524/59 i 617/59, 19.12.60, Godišnjak 6, str. 680 i 696, vidi i druge reference u ovoj presudi, *Öcalan protiv Turske* [VV], br. 46221/99, presuda od 12. maja 2005, stav 140; vidi, takođe, slučajeve Suda KI52/12, podnosilac *Adije Iliri*, presuda od 5. jula 2013. godine, KI103/10, podnosilac *Shaban Mustafa*, presuda od 20. marta 2012. godine, stav 40, KI193/19, podnosilac *Salih Mekaj*, presuda od 31. decembra 2020. godine, stav 44).
61. Na osnovu prakse ESLJP-a, načelo jednakosti oružja je važno posebno u krivičnim predmetima i ovo načelo se primenjuje u svim fazama suđenja, uključujući i postupak povodom vanrednog pravnog sredstva, kao što je “zahtev za zaštitu zakonitosti”. S tim u vezi, Sud se poziva na odluku ESLJP-a u predmetu *Grozdanoski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, br. 21510/03, presuda od 31. maja 2007. godine. U ovom predmetu su preduzeće koje je bilo protivna strana u postupku sa podnosiocem zahteva, kao i javni tužilac, podneli Vrhovnom sudu žalbu odnosno “zahtev za zaštitu zakonitosti” protiv odluke nižestepenog suda. Druga strana (podnosilac zahteva) nije obavešten o tom zahtevu. Prema ESLJP-u, žalba i zahtev za zaštitu zakonitosti doveli su do odluke Vrhovnog suda koja je bila potpuno nepovoljna za drugu stranu (podnosioca zahteva). Shodno tome, ESLJP je smatrao da je proceduralni propust da se obavesti druga strana (podnosilac zahteva) sprečilo tu stranu da delotvorno učestvuje u postupku pred Vrhovnim sudom. ESLJP je dalje naveo da “poštovanje prava na pravično suđenje, zagarantovanog članom 6.1 Konvencije, zahteva da podnosilac ima mogućnost da ima saznanja i da može da komentariše žalbu preduzeća i zahtev [za zaštitu zakonitosti] javnog tužioca” (vidi slučaj Suda, KI193/19, gore citiran, stav 45).
62. Sud ponavlja da presuda [PA1. br. 561/2021] Apelacionog suda od 4. novembra 2021. godine predstavlja pravosnažnu odluku, kojom je podnosilac zahteva osuđen za krivično delo “Prevara”. Nakon podnošenja zahteva za zaštitu zakonitosti kao vanrednog pravnog sredstva u krivičnom postupku od strane podnosioca zahteva, Vrhovni sud je prekvalifikovao krivično delo u krivično delo “Zloupotreba poverenja”.



63. Sud ponavlja sadržaj stava 1. člana 438. ZKPRK-a, u kojem je utvrđeno da će Vrhovni sud kada utvrdi da je zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan, doneti presudu kojom će: (i) preinačiti konačnu odluku; (ii) ukinuti u celini ili delimično odluku osnovnog suda i odluku višeg suda ili samo odluku višeg suda i predmet vratiti na ponovnu odluku ili narediti da se novi postupak održi pred osnovnim sudom ili višim sudom; i (iii) ograničiti se samo na to da utvrdi povredu zakona.
64. Sud naglašava da podnosilac zahteva ne tvrdi da nije mogao da izgradi svoju odbranu protiv krivičnog dela "Prevara", za koje je krivično gonjen pred prvostepenim i drugostepenim sudom, već tvrdi da nije mogao da iznese svoje argumente protiv krivičnog dela "Zloupotreba poverenja", za koje je osuđen nakon što ga je prekvalifikovao Vrhovni sud.
65. Sud primećuje da prema stavu 1. člana 438. ZKPRK-a, Vrhovni sud u postupku razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti ima pravo da preinači konačnu odluku, u smislu da je svojim obrazloženjem isti ocenio da krivično delo "Zloupotreba poverenja" više odgovara činjeničnim okolnostima konkretnog slučaja, za koje utvrđuje da je "[...] obrazloženjem drugostepenog suda dat jasan pregled slučaja, a takođe su ocenjeni i analizirani dokazi svaki zasebno i svi dokazi zajedno, i uz iznošenje potpunog obrazloženja u odnosu na svaki dokaz izveden od strane prvostepenog suda".
66. U okolnostima konkretnog slučaja, proizilazi da podnosiocu zahteva nije onemogućeno da iznese argumente protiv krivičnog dela "Prevara" zbog toga što je do pravosnažnosti odluke podnosilac zahteva bio krivično gonjen za ovo krivično delo i mogao je da izgradi svoju odbranu protiv istog. Inače, važeće zakonodavstvo dozvoljava da Vrhovni sud prekvalifikuje krivično delo u krivičnom postupku prilikom korišćenja vanrednog pravnog sredstva.
67. Sud ističe da je Vrhovni sud nadležan, između ostalog, da odlučuje o zahtevu za vanredna pravna sredstva protiv pravosnažnih odluka sudova Republike Kosovo, kao i da u skladu sa stavom 2. člana 432. (Razlozi za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti) ZKPRK-a, ovo vanredno pravno sredstvo nije dozvoljeno protiv odluke Vrhovnog suda Kosova kojom je odlučeno o zahtevu za zaštitu zakonitosti. Kao rezultat toga, ne postoji neka druga instanca za ostvarivanje prava na žalbu ili drugo pravno sredstvo.
68. Polazeći od navedenog, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije pružio argumente i dokaze o tome kako je načelo jednakosti oružja povređeno u toku krivičnog postupka u smislu uskraćivanja ustavnih prava zagwarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, na osnovu prethodno izloženih načela. Takođe, prema važećem zakonodavstvu, ne postoji pravno sredstvo, osim vanrednog sredstva koje je podnosilac zahteva već iskoristio da se žali protiv osporene presude Vrhovnog suda.
69. Kao rezultat toga, u navodu podnosioca zahteva ne postoji ništa što bi opravdalo utvrđenje da su povređena njegova ustavna prava zagwarantovana članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao i članovima 32. i 54. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP. Shodno tome, Sud smatra da su njegovi navodi o povredi načela jednakosti oružja i prava na pravno sredstvo očigledno neosnovani na ustavnim osnovama usled "jasnog ili očiglednog odsustva povrede" kako je utvrđeno stavom 3. pravila 39. Poslovnika.

III. *Povodom navoda o razilaženju u sudskoj praksi Vrhovnog i Apelacionog suda i o povredi članova 3, 24. i 31. Ustava*

70. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi povredu načela pravne sigurnosti u smislu člana 31. Ustava i povredu jednakosti pred zakonom, zagarantovane članovima 3. i 24. Ustava. S tim u vezi, podnosilac zahteva je samo naveo: *“Kako Vrhovni sud tako i Apelacioni sud su odlučivali o predmetima koji su slični predmetu tužioca tako što su ih menjali, u kom slučaju su redovni sudovi zauzimali različite stavove za predmete koji su slični predmetu podnosioca ovog zahteva i time stvorili i pravnu nesigurnost, tako da su i u ovom smislu doveli osuđenog u neravnopravan položaj pred zakonom u smislu člana 24. Ustava Kosova jer su svi jednaki pred zakonom i svako uživa pravo na jednaku pravnu zaštitu, bez diskriminacije. Usled toga imamo povredu ljudskih prava i u smislu člana 31. jer se svakom garantuje jednaka zaštita prava u postupku pred sudovima, drugim državnim organima i nosiocima javnih ovlašćenja [...]”*
71. Sud primećuje da podnosilac zahteva u suštini pokreće pitanje načela pravne sigurnosti u kontekstu nepostojanja doslednosti, odnosno razilaženja sudske prakse Apelacionog suda, koje je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP i jednakosti pred zakonom u smislu članova 3. i 24. Ustava. Međutim, Sud naglašava da u vezi sa ovim navodima podnosilac zahteva nije dostavio sudske odluke kojima se dokazuje različito odlučivanje redovnih sudova u sličnim slučajevima, odnosno nije uspeo da dokaže da postoji razilaženje u sudskoj praksi Apelacionog i Vrhovnog suda.
72. Sud, u tom kontekstu, naglašava da je on, na osnovu člana 48. Zakona i stavova (1) (d) i (2) pravila 39. Poslovnika i svoje sudske prakse, dosledno naglašavao: (i) da su strane dužne da tačno razjasne i adekvatno iznesu činjenice i navode; i takođe (ii) da u dovoljnoj meri dokažu i potkrepe svoje tvrdnje o povredi ustavnih prava ili odredbi (vidi slučajeve Suda KI163/18, podnosilac *Kujtim Lleshi*, gore citiran, stav 85, i KI124/20 podnosilac *MuhamedAli Ceysülmedine*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine, stav 42).
73. Na osnovu napred navedenog, Sud smatra da navodi podnosioca zahteva koji se odnose na postojanje razilaženja u sudskoj praksi Vrhovnog i Apelacionog suda, kao i na povredu članova 3, 24. i 31. Ustava predstavljaju navode koji su *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”*, i samim tim neprihvatljivi, kako je utvrđeno članom 48. Zakona i pravilom 39 (1) (d) Poslovnika.

## **Zaključak**

74. Konačno, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca zahteva neprihvatljiv, zbog toga što njegovi navodi:
- I. u odnosu na zastarelost krivičnog dela, odnosno povredu članova 31. i 33. Ustava u vezi sa članovima 6. i 7. EKLJP, predstavljaju navode koji su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, odnosno navode koji spadaju u kategoriju navoda *“četvrtog stepena”*, kako je utvrđeno stavom 2. pravila 39. Poslovnika;
  - II. u odnosu na povredu načela jednakosti oružja, kao i članova 32. i 54. Ustava u vezi sa članom 13. EKLJP, predstavljaju navode koji su očigledno neosnovani usled *“jasnog ili očiglednog odsustva povrede”*, kako je utvrđeno stavom 2. pravila 39. Poslovnika; i
  - III. u odnosu na postojanje razilaženja u sudskoj praksi Vrhovnog i Apelacionog suda, kao i povredu članova 7, 24. i 31. Ustava, predstavljaju navode koji su neprihvatljivi kao *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”*, kako je utvrđeno članom 48. Zakona i pravilom 39 (1) (d) i (2) Poslovnika.

## Zahtev za uvođenje privremene mere

75. Sud primećuje da podnosilac zahteva traži uvođenje privremene mere, odnosno traži odlaganje izvršenja njegove kazne.

76. Sud se poziva na član 27. [Privremene mere] Zakona, koji predviđa:

*“1. Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.*

*2. Trajanje privremenih mera treba biti opravdano i proporcionalno.”*

77. Sud je u konkretnom slučaju proglasio zahtev neprihvatljivim u skladu sa pravilom 39 (1) (d) i (2) Poslovnika.

78. Shodno tome, Sud odbija zahtev za uvođenje privremene mere.

## IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članovima 20, 27. i 47. Zakona i pravilima 39. (1) (d) i (2), 57 i 59. (2) Poslovnika, dana 7. marta 2023. godine, jednoglasno

## ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za uvođenje privremene mere;
- III. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- IV. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

**Sudija izvestilac**

  
Remzije Istrefi-Peci

**Predsednica Ustavnog suda**



  
Gresa Caka-Nimani